RUSKI INWALID

No. 158.

WTOREK. 6 Lipca 1820 r.

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Treść. Wiadomości Zagraniczne: Niemcy. Franciia. Angliia. Hiszpaniia. Daniia. Wyspy Jońskie. Rozmaitości.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

NIEMCY.

z Wiednia, 24 Czerwca.

Cesarstwo JchMość powracaiąc z Pragi wstępowali do Hercowicz i Komerau niemniey też zwiedzili piękne ogrody w maiętnościach Hrabiego *Wrbny*. Xiąże następca odprawił wodą podróż z Leitmeritz do Lewozitz gdzie oglądał pole pamiętney bitwy.— Xiężna *Maryia Ludwika* Parmeńska, iuż przeiechała przez Jnspruk iadąc do Lubeneck, gdzie ma się widzieć z Cesarzem oycem swoim.

Ostatni pożar w pięknem i handlowem mieście Bernisch-leip zniszczył zupełnie mieszkańców. Wiadomo że w roku 1817 podobnaź klęska spotkała była to miasto; lecz teraznieysza iest nierównie dotkliwszą: Zamek, ratusz, szkoła główna, wszystkie klasztory i kościoły, wszystkie prawie rękodzielnie, dwa młyny, i 519 domów obywatelskich w perzynę zostały obrócone w przeciągu kilku godzin. W rękodzielniach płótna, rozwieszone towary bardziey iescze przyczyniły się do rozszerzenia ognia; niesione bowiem wiatrem zalatywały daleko i nayodleglejsze zapalały budowy.

Ciągnienie loteryi tylekroć iuż zapowiedziane na siedm maiętności: Zikau, Wolschów, Koschschitz, Strankau, Liebietiz, Prestantiz i Ober Stankeu położonych w Czechach, a oszacowanych urzędowie 887,457 zł. iescze raz odłożonem zostało od 20 Maia do 20 Listopada roku terazniejszego. Właściciele biletów, którzy by z tey zwłoki byli niekontenci, mogą wziąć napowrót pieniądze a oddać bilety; na taką wymianę wyznacza się 4 niedzieli dla samey stolicy tuteyszey, a dwa miesiące dla prowincyy. Oprócz losów wygrywaiących siedem wsi pomienionych i 20,000 złotych wiedeńskich, iest iescze 4615 losów rozmaitey wartości w pieniądzach, poczynaiąc od 50,000, późniey 25000, 10,000, 5,000, 2,500 i tak daley aż

do 15 złotych; wszystkiego 221,965 złotych. Dóm handlowy *Ballabene* i komp. w Pradze, ma się zaiąć ciągnieniem.

z Kalsruhe 24 Czerwca.

Ogłoszo tu dzisiay programma otwarcia posiedzeń stanów. Dzień kiedy się ten obrząd odbędzie nie iest iescze wyznaczony. Obie izby zgromadzą się do sali należącey do izby drugiey. Według programmatu Xiąże będzie obecny tylko przy otwarciu, a późniey kommissyia go zastąpi.

FRANCYIA.

z Paryża, 22 Czerwca.

Gazeta Francyi zbiia fałszywe pogłoski, które umyślnie o ostatnich rozruchach puszczono, iako to: iż Król z rodziną swoią uiechał do *Wersalu*, *Fontainebleau*, *Lille*, a nawet do *Gandawy*. Dodaie: — »Takie wieści skłoniły iuż wielu cudzoziemców do opuszczenia stolicy, coby dla domów zaiezdnych wielką przyniosło szkodę. Przekonani atoli, że to są baśnie, i widząc, że władza prawa bierze górę, pozostali na mieyscu.«

W ciagu rozruchów tuteyszych, Deputowani lewey strony zbierali się u P. *Ternaux*, i postanowili opowiadać w Izbie wyrządzone im zniewagi, aby Gazety mogły o tèm pisać, i aby wiadomość rozchodziła się po wszystkich Departamentach. Uważali to bowiem za naylepszy sposób oburzenia umysłów przeciwko Ministrom.

Młody *Lallemand*, którego tu d. 3 b. m. zabito, należał także w roku zeszłym do rozruchów w ogrodzie pałacu *Luxemburg*, i do zaburzeń z powodu Professora *Bavoux*. Był oraz członkiem tak nazwaney chlubney Deputacyi młodzieży do Pana *Chauvelin*, która złożona z 200 młodzieńców, odprowadzała go przez parę dni z tryumfem do domu. Podczas pogrzebu iego rozdano 1,500 drukowanych adressów uczniom, których było nierównie więcey. Wezwano ich, aby nazaiutrz zgromadzili sie na przedmieściu S. Antoniego; iakoż przyszli po większey części uzbroieni w sztylety.

Rozruchy w Grenoble wszczęli dway młodzieńcy, z których ieden nazywa się *Lafond*, iest synem byłego officera zaszczyconego krzyżem *S. Ludwika*, a drugi nazwiskiem *Boutand*, napisał dawniey elegiią na śmierć *Delfina*. Oba byli przedtem zapalonemi roialistami.

Pomiędzy wychodzącemi teraz członkami Izby Deputowanych, którzy iednak powtórnie obranemi bydź mogą, są z prawey strony: Hrabiowie *Labourdonnaye* i *Marcellus*, którzy w każdey materyi zabierali głosy; a z lewey: PP. *Bignon* i *Dupont de l'Eure*; z środka zaś: sławny P. *Lainé* i dotychczasowy Prezes Izby *Revez*.

ANGLIIA.

z Londynu, 24 Czerwca.

Onegday przeiechała się Królowa czterokonnym poiazdem do *Blakheath* i *Twickenham*; odwiedziła Panią *Damet* i Lady *Whitbread*, a o godzinie 5tey po południu wróciła przez *Kensington* do swoiego domu przy ulicy *Portman*. Lud witał ią wszędzie radosnemi okrzykami. Po obiedzie, P. *Brougham* miał długie u niey posłuchanie. Królowa posiada wielką przychylność zwłaszcza osób płci swoiey.

HISZPANIIA.

z Madrytu, 17 Czerwca.

Wycięczony skarb nasz zwraca teraz całą baczność Rządu na siebie; w ministeryiach zas pracuią nad zebraniem rozmaitych wiadomości potrzebnych dla ułożenia budżetów, maiących się podać Kortezom; a gazety nasze pełne są okolników rozsyłanych w tey mierze.

Pożyczka 40 milionów realów (10 milionów franków) otworzona iescze drugiego maia i obiecuiąca znaczne procenta bo po 10 od sta do roku, z zaręczeniem oraz, że kapitały wypłacą się częściami w ośm i we 14 miesięcy, a to wszystko na pewną hipotekę. Jednakże bardzo mało znalazło się ochotników i iak powiadaią, że dotychczas niezłożono nad 3 miliony realów (750,000 franków) a dwa blisko miesiące temu, iak iest otwartą pożyczka.

Niepodobnem zdaie się, aby w kraiu *złota i srebra* tyle było trudności w zebraniu summy 10 milionów realów, które w innym kraiu ieden bankier za pierwszą odezwą mógłby dostarczyć: Trzeba tu wyznać że ta nieufność pochodzi ztąd, iż są iescze niektóre prowincyie nieposłuszne rozkazom Królewskim. Gallicyia np. naylepiey urządziła swą kassę; lecz Rząd nic tam niema wpływu od chwili kiedy ta prowincyia mianowała tymczasową swoią iuntę. opłaca ona iak nayakuratniey swoie woysko i officialistów cywilnych i ma iak powiadaią

w gotowiznie przeszło 5 milionów realów; lecz Ministeryum hiszpańskie dysponować tą summą niemoże.

DANIIA.

z Koppenhagi, 17 Czerwca.

Baron *Nicolay*, pełnomocny minister Cesarza JMści rossyyskiego, otrzymał od Monarchy swoiego pozwolenie oddalenia się ztąd na trzy lub cztery miesiące celem odwiedzenia rodziny swoiey mieszkaiącey w Finlandyi. 5. b. m. miał on posłuchanie pożegnania u Króla. Hrabia de *Santo*, radca poselstwa, sprawować będzie tym czasem interessa.

WYSPY JONSKIE.

z Korfu, 20 Maia.

Pomimo wszelkie przygotowania do woyny po dzięsiąty b. m. nieuczyniono iescze żadnego kroku ani ze strony Porty ani od Baszy *Janiny*. Niewiedziano nawet gdzie się znaydowało woysko Sułtana. Pogłoska iakoby Basza przybrał tytuł Króla Macedońskiego lub Epiru okazała się fałszywą, niemniey też iest fałszem iakoby przyiął wiarę chrześciańską. Basza *Janiny* znaiomy iest równie z odwagi swoiey iak i z okrucieństwa. Między wieln przykładami tego ostatniego i następuiące zapewne nie poślednie trzymaią mieysce: Jenerał francuzki *Roze* przybył był do *Janiny* i prosił o rękę córki *Baszy*, Okrutnik przyiął uprzeymie Jenerała i nietylko się nieobraził propozycyią iego; lecz owszem zdawał się bydz z niey kontent. Jenerał łaskawie przyięty, traktowany był iak zięć przyszły. Po nieiakim czasie nastąpiły zaręczyny, a wkrótce i uczta weselna; lecz nad wszelkie spodziewanie gdy Jenerał siedział za stołem podczas tych godów weselnych, oprawcy Baszy wpadli do sali i ucięli mu głowę — Teraz nawet kiedy naywięcey powinien by się był starać o miłość i przywiązanie poddanych swoich, zdaie się przeciwnie na tém zakładać swą potęgę i bespieczeństwo, aby iak naywięcey uczynić niesczęśliwych i siebie bardziey obmierzić. Skoro tylko przedsięwziął prowadzić woynę z Portą, wszystkich zamożnych mieszkańców Janiny powtrącał do więzienia i zawładał ich skarbami. Twierdza *Janina* zbudowana na iezierze tegoż imienia, napełniona iest temi niesczęśliwemi ofiarami. Okrutnik chcąc nawet krewnych tych niesczęśliwych na swoiey utrzymać stronie, kazał ogłosić, iż gdy który z nich przeydzie na stronę Porty, natychmiast uwięziony przez niego krewny, zaszyty do worka wrzucony będzie do morza. Nadto zaprosił pod chorągwie swoie wszystkich Greków mieszkaiących w górach i lasach. Wielu z nich posłuszni wezwaniu, uformowali iuż woysko przeszło 20,000 żołnierza wynoszące. Ta rozhukana tłuszcza dopuszcza się w Macedonii i Tessalii strasznych nieładów. Podobnież uwolnił wszystkich niewolników tak chrzecian iak Turków i użył ich do robot przy obwarowaniu miasta, gdzie także dzień i noc pracuią wszyscy mieszkańcy bez wyłączenia nawet Biskupa. Chcąc zaś o wszystkiem pospiesznie wiedzieć, urządził telegraf między Prewezą i Janiną. Porta mocno życzy zawładać skarbami iego, które 200 milionow piastrów wynoszą.

ROZMAITOŚCI.

Dalszy ciąg pamiętników oyczystych przez Pana Swinin.

Dalsze opisanie biblioteki starożytności rossyyskich.

Rękopism XVI wieku (in folio na papierze) zawieraiący tłumaczenie xiąg *Joba*; przypowieści Solomonowych, Ekkleziastyka, Pieśni piesniy, Jezusa Syracha i mądrości Salomona. Tłumaczenie to nikomu dotąd nieznane, iest przekładane z wulgaty w roku 1568 przez Bazylego *Zugawicza w wielkiem mieście Jarosławsku w Polsce*; (w welikom mieśtie Jarosławskom w Polsze.) Co widać z przemów samego tłumacza na początku i na końcu każdey xięgi położonych.

Sofiyski Wremennik, rękopism infolio, bardzo czytelnie pisany w XV wieku. Ten rękopism drukuie się kosztem Hrabiego Rumiancowa, i sprawdza się z drugim exemplarzem, znalezionym także w rękopiśmie w klasztorze Nowo Jerozolimskim i z akademickim drukowanym w roku 1795.

Jnne rękopisma należą do nabożeństwa są to: Ewangelie, Listy apostolskie, psałterze, Minei, Oktonchi, Triody i t. p; niemniey też żywoty swiętych, przekładania z dzieł swiętych oyców; iest także niemało rękopismów ieneealogicznych, historycznych o poselstwach dyplomatycznych; przekładów z obcych ięzyków w XVII i XVIII wieku pisanych. (*) Nakoniec wiele iest *rozmaitości* zawieraiącyzh róż-

---

(*) Te powiększey części nabyte są z Sławney biblioteki *Archangelskiey* do Xiążęcia Dymitra Gallicyna niegdyś należącey.

ne drobne pisemka, wyimki, artykuły i t. p. tych dosyć znaczna iest liczba i niektóre prawdziwie są ciekawe. Z tego względu niemożna pominąć dziennika Hrabiego *Tołstoy*, posła w Stambule za Piotra W., Oraz niewielkiey Xiążęczki napisaney własną ręką Syna Wielkiego Xiążęcia *Jwana Wasilewicza*

Zbiór xiąg starego druku, iest zapewne naylicznieyszym w całey Rossyi, zawiera bowiem w sobie rozmaite edycyie ze wszystkich prawie naydawnieyszych drukarni słowiańskich. W rzędzie tych przedmiotów naypierwsze zapewne zaymuie mieysce *czasosłów* drukowany w krakowie w roku 1491. O nim osobny iest artykuł umiesczony w numerze 20 *wiestnika Europy* (dziennik wychodzący w Moskwie) przez Pana *Kałaydowicza* w roku 1819.

Niemniey ciekawym iest zbiór Bibliy przekładania *Skoryny*, takiego zapewne żadna nieposiada biblioteka. Podobnież pełny zbior xiąg drukowanych za Piotra Wielkiego drukiem cywilnym, taż biblioteka posiada.

W powszechności rękopismów iest przeszło 700, xiąg dawnego druku 200, i naynówszych nayrzadszych edycyy 50.

Świętokradzka ręka Gallów szanowała skarb ten drogi: oświeceni towarzysze broni Napoleona niezniscżyli go, zapewne ze wzgardy, rozumieiąc, że te xięgi na nic się niezdadzą i niewarte są aby się niemi zaymować. Widać to ztąd, iż rękopisma te były przezierane, bo wszystkie znaleziono porozrzucane, a francuzkie dzieła pozabierane.

Do tego zbioru starożytności rossyyskich należy niemniey rzadki obcych autorów, którzy pisali o Rossyi, znaydui się także w bibliotece Hrabiego Teodora Andrzeiewicza, która oraz wiele ma starożytnych autorów w rozmaitych ięzykach i materyiach.

Nienależy także omiiać iego zbioru medalów i monet z wielu względów ciekawego i na naypilnieyszą znawcy uwagę zasługuiącego. W tym zbiorze naypierwsze trzymaią mieysce medale i monety oyczyste. Tam to widziałem nader rzadki medal złoty *Dymitra przywłaszczyciela* i także złoty medal ofiarowany przez deputatów kommissyi prawodawczey Cesarzowey Katarzyne II z napisem: *Mądrey Matce oyczyzny*. Wystawiona tam *Katarzyna* w ruskim stroiu z kokosznikiem. (starożotny rossyyski ubiór głowy). Z ciekawością także oglądałem *połrubla miednego*, *Cara Alexieia Michaylowicza*. Tą monetą chciał pomieniony monarcha zapobiedz niedostatkowi pieniędzy; lecz gdy lud szemrzećpoczął, zamiaru tego musiał zaniechać.

Z boleścią serca wspomnieć mi przychodzi o podobneyże bibliotece Hrabiego A. J. *Puszkin* którą w roku 1812 zniscżyli Francuzi. Zbierał ią Hrabia przez lat 30, maiąc wszelkie do tego sposobności i iak uczony mąż i iak bogaty obywatel i nakoniec iak znakomity w państwie urzędnik, zbiór ten uczynił prawdziwie pięknym i kosztownym. Oprócz nayrzadszych rękopisem oyczystych, z których dwa tylko udało mu się drukiem ogłosić, to iest *Pieśń Jgora* i *Testament Monomacha*, Hrabia posiadał rękopisma wielu rossyyskich historyków, iako to *Kretkina*, *Jełagina*, *Bołtina* i innych, które wszystkie miał z czasem wydrukować. W tymże czasie zginął nieoceniony zbiór mów, opiniy i pism własnoręcznych Gabryela Romanowicza *Dzierżawina*, podawanych przez niego iuż to w senacie iuż w radzie państwa N. Cesarzowi. Historyograf nasz *Karamzin* w przypiskach swoich do historyi państwa rossyyskiego odwołuie się często do aktów Nowhorodzkich i dzwińskich w bibliotece Pana *Puszkin* (którey iuż teraz niema) znayduiących się. Wiadomo także wielu, że Lord *Duglas* za ieden exemplarz Ewangelii w ięzyku greckim w rękopismie w bibliotece tego hrabiego znayduiący się ofiarował mu był 5000 czerwonych złotych. Z całego tego zbioru starożytności ledwie ocalił Hrabia gabinet swój monet i medalów, w którym znayduie się także niemało starożytnych rossyyskich. Naypierwsze zapewne w tym rzędzie trzyma mieysce medal, który Carówna *Zofiia* rozkazała wybić dla Gallicyna po wyprawie tureckiey. Z iedney strony wystawiona tam iest Carówna z berłem i koroną na głowie, a na drugiey Carowie *Jan i Piotr*; Medal ten zawieszony iest na ciężkim łańcuchu złotym, pudełko iest z iaspisu a nakrywka z rzadkiego agatu. *(Dalszy ciąg nastąpi.)*

w Petersburgu.

w drukarni woienney Głównego Sztabu JEGO CESARSKIEY MŚCI.